

پیامدهای حقوقی و کیفری اجاره حساب‌های بانکی

مجرمان و تبهکارانی که برای فرار از چنگ قانون عواید حاصل از اعمال مجرمانه خود را به حساب‌های بانکی اشخاص ثالث واریز می‌کنند، خود به‌خوبی از عواقب کیفری ناشی از پول‌شویی آگاه‌اند. به‌همین دلیل، هیچ‌گاه با اسم‌ورسم و حساب‌های بانکی خود پول را جابه‌جا نمی‌کنند. در این مقاله، می‌خواهیم بدانیم که مشارکت در نقل‌وانتقال عواید مالی ناشی از اعمال مجرمانه با عنوان اجاره حساب بانکی، چه پیامدها و عواقب زیان‌باری برای اجاره‌دهندگان در پی دارد.

مصادیق پول‌شویی کدام‌اند؟

قانون‌گذار به‌طورمفصل مصادیق پول‌شویی را در نصّ صریح قانون آورده است. مطابق با قانون مجازت اسلامی، این مصادیق عبارت‌اند از:

۱. تحصیل عواید ناشی از فعل مجرمانه: یعنی به‌دست آوردن عوایدی که بابت رفتار مجرمانه است؛ چه از قبل فرد با نفر اصلی تبانی کرده باشد و چه نکرده باشد.
۲. تحت‌تملك قرارگرفتن عواید ناشی از عمل مجرمانه: هرگونه خریدوفروش، معاوضه، قرض، هدیه یا هر اقدام مشابه دیگر درقبال عواید مجرمانه از مصادیق پول‌شویی به‌حساب می‌آید.
۳. نگه‌داری عواید ناشی از عمل مجرمانه: اگر کسی عواید و درآمد حاصل از عملی مجرمانه را نگه‌داری کند؛ حتی اگر از آن سودی نبرد یا تحت‌تملك خود هم درنیاورده باشد و فقط به قصد کمک به مباشر باشد، ذیل قانون مرتکب جرم شده است.
۴. استفاده از عواید ناشی از یک عمل مجرمانه: استفاده از هرگونه عواید و درآمد حاصل از عمل مجرمانه، حتی اگر از طریق فردی غیر از مجرم اصلی باشد، پول‌شویی به‌حساب خواهد آمد.
۵. تبدیل کردن عواید ناشی از عمل مجرمانه به صورت‌های دیگر: اگر درآمدهای حاصل از عملی غیرقانونی به مصارف و صورت‌های دیگر تبدیل و لایه‌گذاری انجام شود، بازهم جزو مصادیق پول‌شویی محسوب می‌شود. برای مثال، تزریق عواید تحصیل‌شده از اعمال غیرقانونی به بورس اوراق بهادار تغییری در ماهیت آن ایجاد نمی‌کند.

۶. مبادله عواید ناشی از عمل مجرمانه: دست‌به‌دست شدن و گردش درآمد عمل مجرمانه به قصد گم شدن هرگونه رد و نشان مبدأ اولیه پول‌شویی نامیده می‌شود.
۷. انتقال پول‌های نامشروع: جابه‌جا کردن منابع مالی نامشروع به قصد فراری دادن مجرم اصلی از چنگ قانون جزو مصادیق پول‌شویی در قانون مجازات اسلامی است.
۸. هرگونه پنهان و کتمان کردن درآمدهای نامشروع: هرگونه مخفی کردن اطلاعات و کتمان آگاهی درباره مراحل پول‌شویی از مصادیق این کار است؛ حتی اگر به‌طور فیزیکی رفتاری اتفاق نیفتاده باشد. مجازات و پیامدهای کیفری پول‌شویی چیست؟
- در ماده ۹ قانون مبارزه با پول‌شویی، آمده است: «مرتکبان جرم پول‌شویی علاوه بر استرداد درآمد و عواید حاصل از ارتکاب جرم مشتمل بر اصل و منافع حاصل (اگر موجود نباشد، مثل یا قیمت آن) به جزای نقدی به میزان یک‌چهارم عواید حاصل از جرم محکوم می‌شوند که باید به حساب درآمد عمومی نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران واریز شود.»
- تبصره ۱: چنانچه عواید حاصل به اموال دیگری تبدیل یا تغییر یافته باشد، همان اموال ضبط خواهد شد.
- تبصره ۲: صدور اجرای حکم ضبط دارایی و منافع حاصل از آن در صورتی است که متهم به لحاظ جرم منشأ مشمول این حکم قرار نگرفته باشد.
- تبصره ۳: مرتکبان جرم منشأ در صورت ارتکاب جرم پول‌شویی، علاوه بر مجازات‌های مقرر مربوط به جرم ارتکابی، به مجازات‌های پیش‌بینی شده در این قانون نیز محکوم خواهند شد.
- قانون‌گذار مجازات دیگری نیز برحسب نوع جرم ارتکابی و درجه اهمیت آن برای مرتکب جرم تعیین کرده است. این مجازات اضافی با هدف بازدارندگی وضع و به آن مجازت تکمیلی گفته می‌شود. گفتنی است که منظور از جرم منشأ جرمی است که با ارتکاب آن، عواید مالی نامشروع حاصل شده است. این جرم می‌تواند قمار، شرط‌بندی، ارتشا، اختلاس، قاچاق یا سرقت باشد.
- معاونت در پول‌شویی چیست؟
- مطابق نص صریح قانون مبارزه با پول‌شویی، مدیران و کارکنان دستگاه‌های اجرایی قانون مدیریت خدمات کشوری چنانچه به‌عمد و به‌قصد تسهیل روند ارتکاب جرم پول‌شویی از تکالیف و وظایف تعیین شده برایشان خودداری کنند، مشمول مجازات می‌شوند.

مجازات این دست از افراد انفصال موقت از خدمت و جزای نقدی درجه شش تعیین شده است. در صورتی که عمدی در کار نبوده باشد و خودداری از انجام وظایف ناشی از تقصیر باشد. به انفصال موقت درجه هفت محکوم می‌شوند.

جمع‌بندی

با مروی بر بندها و تبصره‌های قانون مبارزه با پول‌شویی، درمی‌یابیم که هیچ عذر و بهانه‌ای مبنی بر جهل به قانون یا ناآگاهی از منشأ مبالغ واریزی به حساب بانکی نزد مراجع قانونی پذیرفته نمی‌شود. علاوه بر این، فردی که کارت یا حساب بانکی خود را اجاره می‌دهد، مطابق قانون موظف است عین مبالغ واریز شده به حساب خود را در قالب خسارت به شاکی یا دولت بپردازد. بنابراین، با حسابی سرانگشتی ساده درمی‌یابیم که حق الاجاره‌های ناچیزی که مجرمان به قربانیان خود می‌پردازند، در مقایسه با عواقب قانونی این عمل، بسیار اندک است.